

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srzodę dnia 18 Stycznia r. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Petersburg dnia 9 stycznia.

W piątek, d. 6 t. i m., jako w dniu ś. pamiątki Zjawienia się Pańskiego na Jordanie, NN. Cesarz Jegomość, Cesarzowe, Osoby N. Domu Cesarskiego i dwór cały, znajdowali się na poświęceniu wody. Obrząd ten odprawiał się na Newie, ze zwyczajną uroczystością. Wystrzały działowe obwieściły zaśpiewane *Te Deum*.

Dnia dzisiejszego, za staraniem posła francuzkiego, Hr. *Ferronaye*, w kościele katolickim, odprawiono się nabożeństwo żałobne, za NN. Ludwika XVI, Ludwika XVII, Królów Francyi i Nawarry, i Maryą Antoninę Austriacką, Królową Francyi, Madamę Francyi *Lilzbietę*, i Xiążęcia *Berry*. Po Ewangelii czytany był testament i list tych NN. Męczenników. JW. Metropolita Arcybiskup mohilewski odczytał modlitwy za zmarłych, Ministrowie, sprawujący interesa i konsulowie jeneralni, dworów połączonych pokrewieństwem z domem Burbonów i francuzi, w stolicy tutejszey będący, znajdowali się na tém nabożeństwie błagalnem.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 18 stycznia.

Dziś odbyło się nabożeństwo zwane *Jordan*. Z kościoła XX. Bazylianów szła procesya do Wisły przy towarzyszeniu mnóstwa pobożnego ludu. Także w kaplicy zamkowej odbyło się podobne nabożeństwo, a przytym obchodzono pamiątkę poświęcenia sztandarów półkowych.

D. 19. Dziś stolica tutejsza obchodzi rocznicę urodzin N. Wielkiej Xiężny *Anny Pawłowny*, małżonki Królewica następcy tronu niderlandzkiego.

Najjaśniejszy Pan dekretem swym z dnia 20 grudnia (1 stycznia) 1821 (1822) mianować raczył P. *Alexandra Brockiego*, członka delegacyi administracyney, referendarzem w radzie stanu.

N. Pan raczył mianować JP. *Rajzer* inżynjera w dyrekcyi dróg i mostów, kawalerem orderu ś. Stanisława czwartey klasy.

Po kilku dniach odwilży, nastały znowu mrozy. Onegdaj było stopni zimna 7; wczoraj 9, a dziś jest 5. *Wisła* znacznie przybiera i wczoraj między godziną 4tą a 5tą po południu część mostu zerwała.

AUSTRYA.

(z Gaz. Warsz.) Wiedeń dnia 10 stycznia.

Jeden z najdawniejszych kupców tutejszych, który przez 53 lat prowadził znaczny handel towarami jedwabnemi, przestał płacić, i zbankrutował.

Opawa dnia 28 grudnia. Od dnia 1 lutego (pisze *Gazeta Pruska Stanu*) wszystkie gościńce bite w całej monarchii austriackiej będą puszczone w dzierżawę, a znajdujący się przy nich oficyaliści, otrzymają uwolnienie z pensyą.

W Neapolu (pisze dalej taż gazeta) otruto wielu żołnierzy tabaką do zażywania. Toż samo chcieli także uczynić Neapolitańczykowie w Wiedniu, i z tego powodu wydano rozkaz dzienny, aby żołnierze nie brali tabaki od nieznajomych ludzi.

Wenecya dnia 29 grudnia. Osobny sąd tutejszy do śledzenia Węglarzów, ze 52 oskarżonych o zdradę kraju, skazał na śmierć 2 pretorów, jednego xiędza, Hrabiego *Fortunato Orobini*, margrabiego *Canonici* i 8 prywatnych ludzi.

ANGLIA.

(z Gaz. Warsz.) Londyn, dnia 5 stycznia. Sły-

chać, iż Król nie dobrze przyjął postanowienia zgromadzonych irlandczyków, i na padaną ich prośbę odpowiedział: „Niektórzy uczestnicy tego zgromadzenia mają w swojej mocy inne sposoby do uspokojenia Irlandyi, nie zaś odprawianie zgromadzeń w Londynie, i domaganie się o zwołanie parlamentu. Istniejące prawa są dostateczne do usmierzenia teraźniejszych rozruchów, i zapobieżenia im nadal, byleby tylko posiadacze dóbr i urzędnicy należycie obowiązki swoje pełnili.”

Rozchodzi się tu pogłoska, iż ministrowie nasi postanowili zmniejszyć pensye swoje czwartą częścią lub więcej.

Miasto *Dundee*, czyli *Dunder* w Szkocyi (pisze gazeta pruska Stanu), liczące 30,000 ludności i prowadzące znaczny handel, nie ma w więzieniach swoich ani jednego zbrodniarza. W całym hrabstwie *Angus*, mającém 107,264 mieszkańców, był tylko jeden więzień. Od 20 lat nikogo w tém hrabstwie nie stracono. Pocieszający ten wypadek jest skutkiem dobrego wychowania i oświaty. Każdy z niższego stanu nie tylko umie czytać i pisać, lecz nawet po pracach ręcznych szuka rozrywki w czytaniu. Roku 1793 robotnicy w *Dundee* założyli stosowną dla siebie bibliotekę, która teraz ma blisko 7,000 książek. Chwalebnym usiłowaniami przykładnych nauczycieli, urzędnikom ściśle pełniącym obowiązki swoje, i moralnym osobom wyższego stanu, przypisać można, iż nigdzie podobno niska klasa ludu nie posiada tyle nauki, i większego zamiłowania cnoty, jak w hrabstwie *Dundee*. Gdzie szulhenica i miecz są w częstym użyciu, a więzienia przepełnione osadzonymi zbrodniarzami, tam zapewne nie masz dobrych szkół dla ludu, i obyczajów wyższego i średniego stanu, których gmin chętnie naśladuje.

Miedzy osobami, które długo żyły, pierwszeństwo należy się następującym: *Jenkis*, rybak w hrabstwie *York*, miał lat 169. W setnym roku mógł jeszcze przepłynąć każdą rzekę. Wezwany do sądu na świadka przybył z dwoma synami, z których jeden miał 102, a drugi 100 lat. Inny angiłik, nazwiskiem *Eccleston* żył 143 lat. *Jan Edfingham* umarł w 144tym roku życia swego. Norwegianin *Drachenberg* był niewolnikiem w Algierze, i miał lat 146. W *Tukuman* umarła murzynka, niewolnica, mająca 175 lat.

Niedawno po wielkiej burzy postrzeżono w *Manchester*, iż wszystkie okna od strony morza były pokryte materyą, zaciemniającą szkło, złożoną z czystey soli po części krystalizowanej, którą wicher uniosł z morza. Wspomnione miasto leży o 40 mil angielskich od morza.

FRANCYA

(Gaz. Warsz.) Paryż, dnia 5 stycznia. Sły-

chać o odmianie wielu prefektów w departamentach naszych.

Ze wszystkich portów smutne wiadomości odbieramy. W *Marsylii* zatoneły 2 okręty, z których jeden był amerykański. Wicher zrzucił wielką szkodę w *Brest* i *Bordeaux*.

Król podarował dzieciom Xiężney *Berry* na Boże Narodzenie sprzęty z drzewa krajowego. Miedzy innemi znajduje się dla Xięcia *Bordeaux* okręt liniowy, całkowicie uzbrojony, o go działach.

Zagle są z materyi srebrem tkaney, a działa ze srebra. Okręt posuwa się po zwierciadle tak szlucznie, jak gdyby płynął na morzu.

Dnia 5 b.m. poświęcono tu kościół ś. *Genowefy*, i wystawiono relikwie świętych. *Monsieur* (brat królewski) i *Xiążę Angoulême* z małżonką znajdowali się na tey uroczystości. Gdy wchodzili, śpiewano wiersz, wyjęty z 27mej pieśni *Missyonarzy: Zawsze we Francyi Burbonowie i wiara*. Deputacye władz wszystkich były także obecne.

Izba deputowanych. Dnia 2 b. m. *P. Peyronnet*, kanclerz, podał izbie deputowanych projekt o policyi dzienników. Wyluszcżając zasady jego, namienił o drugim projekcie ogólniejszym i rozciąglejszym, względem nadużycia wolności druku, i kar ustanowionych, który poźniej do izby wniesiony będzie. Z projektem tym ściśle łączy się pierwszy, gdyż nadużycie wolności druku jest najebezpieczniejsze. Dla tego starać się trzeba usunąć z gazet wszystko, coby do wybiegów służyć mogło, a przez jasne i krótkie uchwały zaręczyć z tey strony spokojność publiczną. Zaręczenie to w czasach spokojnych mogło być łatwe i ograniczone. Lecz nie dość na tem jest w czasach burzliwych; trzeba w nich użyć środków nadzwyczajnych, spieszych i przemijających, które doświadczenie uświęciło. *Tu dało się słyszeć szemranie z lewej strony*. Rozpoznanie ducha gazet i wyrykowanie w tey mierze, oddana byłaby sądom królewskim. (Nowe szemranie. *P. Ganihl* zawołał: *Jesteśmy w Stambule!*) Od niejakiego czasu (mówił daley minister) cliciano podać w wątpliwość niepodległość sądownictwa francuzkiego. (Znowu przerwano mowę: Prezes oświadczył, iż to się sprzeciwia wszelkiemu porządkowi i przepisom izby.) Następnie kanclerz udowodnił niepodległość trybunałów; a gdy oświadczył, iż w nadzwyczajnych wypadkach, mądrość radzi ustanowić na chwilę władzę nadzwyczajną tam, gdzie jej będzie potrzeba; a to dla oddalenia niebezpieczeństw, które co chwila wybuchnąć mogą, i że w tych zdarzeniach na czas pewny cenzura potrzebną być może; nastąpiła długa i mocna przerwa, poczem minister odczytał następujący projekt.

„Art. 1. Zaden dziennik, gazeta lub pismo peryodyczne, poświęcone całkowicie lub w części nowościom i przedmiotom politycznym, wychodzące jednostaynie w pewnych dniach i oddziałach, albo też niejednostaynie, nie może wyjść na widok publiczny, bez pozwolenia Króla. Przepis tennie stosuje się do gazet i pism peryodycznych, wychodzących przed dniem 1 stycznia 1822 roku. Art. 2. Exemplarz, który dotąd z mocy artykułu 5 prawa z dnia 9 czerwca 1819 roku, w prefekturach, podprefekturach lub u burmistrza był składany, teraz oddawany być ma prokuratorowi królewskiemu w miejscu, gdzie wychodzi. Art. 3. Gdyby duch lub dążność jakiego pisma peryodycznego lub gazety, zagrażały publiczney spokojności, lub religii stanu, albo też innym wyznaniom, dozwolonym we Francyi, lub powadze Króla, albo jakimbądź ustawom konstytucyynym, natenczas mogą sądy królewskie, pod których jurysdykcją gazeta wychodzi, po wysłuchaniu wniosków prokuratora i stron, pismo peryodyczne lub gazety zawiesić, lub zupełnie go znieść, jeśliby tego widziały potrzebę. Rozprawy w tey mierze mają się odbywać publicznie, chyba by uznano je za niebezpieczne dla porządku lub dobrych obyczajów. (Szemranie i śmiechy z lewej strony, które powtórzone zostały, gdy mówca po raz drugi artykuł ten odczytał. Wołano: *Oto posiedzenia publiczne przy zamkniętych drzwiach!*) Art. 4. Gdyby w czasie przerwy między obradami izby, środki zwyczajne, użyte do przytłumienia złego, nie były dostatecznymi, w tym razie prawa z dnia 31 marca 1820, i z 26 lipca 1821 roku, na mocy dekretu królewskiego, przez trzech ministrów podpisanego, będą na czas pewny do skutku przywiezione. Postanowienie to samo przez się ustaje w miesiąc po zwołaniu izb, jeżeli w czasie tym w prawo zamienione nie będzie. Z samego także prawa ustaje z dniem, w którym dekret królewski rozwiązanie izby ogłosi. Art. 5. Wszystkie przepisy dawnych praw, niesprzeciwiające się w ni-

czem terażniejszemu, zachowują się w swej mocy.

Projekt ten sprawił wielkie poruszenie w izbie. Nie tylko przerywano mowę ministrowi, ale nawet czytanie 3go artykułu, co jest pierwszym dopiero zdarzeniem. Prawa strona wołała: *Cicho! Słuchać! Uszanowanie dla Króla!* Ledwo prezes wniósł, aby bióra zgłębiły projekt na dzień 4 b. m., powstała zaraz powszechna wrzawa. Z prawey strony odezwano się: *Dobrze! dobrze!* a z lewey: *To zaprędko do poniedziałku d. 7*. Prezes przypomniał, iż d. 7 b. m. ma nastąpić odnowienie biór, a dotychczasowe bióra mogą się d. 4 i 5 b. m. zająć projektem. Lewa strona chciała czekać tego odnowienia. Pan *Mechin* wpadł na mównicę. Ważność przedmiotu (rzekł), sam przedmiot, głębokość powodów, jakimi go poparł minister, liczne dotkliwe nowe urządzenia objęte w projekcie, (na te słowa rozśmiała się lewa strona, a prawa powstawszy z miejsc swoich zawołała: *Do porządku!*); wszystko to wymaga jak najgruntowniejszego roztrząśnienia. Podobnie oświadczył zdanie Pan *Lameth*; dziwił się, iż izba chce się spieszyć z tak ważnym prawem. Uczynił zapytanie, czyli w jednym lub dwóch dniach można go należycie zgłębić; pytał się oraz, czyli rząd ma jakie powody do pośpiechu. Gdy znowu zawołano: *Do porządku!* Pan *Lameth* uważał ten okrzyk za potwierdzenie przeczucia swego i rzekł: „Czas aby ważnych praw nie stanowiono z pośpiechem.“ Wszakże większością kresk postanowiono, aby bióra zgłębiły projekt na dzień 4 b. m. Ministrowie nie głosowali. Na tey sessyi nie tylko szemrano i hałasowano, ale nawet żartowano i śmiano się. Zaraz na początku odezwał się ktoś: *Teraz gazeciarze dostaną podarunek na Nowy rok*. Po przeczytaniu projektu, dodał minister sprawiedliwości: *Przez Króla podpisano, Ludwik de Peyronnet*. Śmiano się z tego. Przy artykule, iż potrzeba podpisu 3 ministrów, odezwał się Pan *Girardin*: *dać im tylko dobre słowo, a wszyscy sześciu podpiszą*. Pan *Lafitte* zawołał: *Obiada! wolilibyśmy Pana Deserre!* Ktoś inny powiedział: *Policya i tak smaczna jak cenzura!* Na przypomnienie prezesa, iż nie należy przerywać głosu, odpowiedziano: *Nie mówimy, ale wzdychamy, czujemy, wołamy: ah! ah! biada!*

Dnia 4 b. m. wybrano w biórach kommissyą do zdania sprawy o projekcie do prawa względem policyi gazet. Składają ją Panowie: *Cardonel, de Mortignan, Labourdonnaye, Berbis, de Bonald, Derneux, Limairac, Riocour* i *Fremilly*, którzy po większej części należą do prawey strony.

HISZPANIA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Madryt dnia 24 grudnia*. Król mianował prefektem Nawarry półkownika inżynierów *Bustamente*. Powstańcy tey prowincyi podzielili się na trzy oddziały, a liczba ich pomnożyła się młodzieżą z *Pampeluny*. Młodzież ta powyracała po drodze w wielu miejscach kamienie konstytucyjne. Kilka oddziałów wiernego wojska królewskiego wyszło przeciwko tym burzycielom, dla ich powściągnięcia. Wiadomości o wypadkach w Nawarrze nie są pomyslnie. Wielu uważa je za bardzo niebezpieczne.

Władze cywilne i wojskowe w *Sewilli* trwają ciągle w nieposłuszeństwie i oporze władzom konstytucyynym. Napisały adressa do Króla i stanów, w których żalały się na postanowienia rządu, i powtórnie oświadczały, iż dla tego nie przyjęto w *Sewilli* urzędników przez Króla mianowanych, że nie posiadają zaufania mieszkańców. Odczytano w tey mierze rapport na posiedzeniu stanów, i po długich obradach większością 112 kresk przeciwko 56, uchwalono, iż mieszkańcy *Sewilli* nie mieszały się do żadnych wydarzonych tam ruchów, które pochodziły z nieposłuszeństwa władzom, i że z tego powodu pociągnąć należy do sądu prefekta *Escovedo* i dowódcę *Velasco*, oraz innych urzędników, i tych, którzy adres podpisali. Adres ten posłano do rządu. Dzielne to postanowienie stanów, będzie zapewne miało wielki wpływ w całym kraju, i przytłumi wkrótce rozruchy w buntowniczych prowincyach.

Słychać znowu, iż Król skłania się do odwołania ministrów. Rada stanu trudnić się ma z roz-

kazu Króla, układaniem listy kandydatów na te urzędy.

Wszystkie półki jazdy odstąpiły skarbowi część zaległego zoldu.

W Arragonii kilka gmin zebrało się, i ustanowiło karę śmierci na tych, którzyby śmieli płacić nowe przez rząd ustanowione podatki.

Barcellona dnia 19 grudnia. Dnia 14 b. m. kilkaset buntowników chciało uwolnić więźniów osadzonych w twierdzy *Girona*. Napadli na straż i dostali się do drzwi więzienia. Tymczasem straż zebrawszy się spiesźnie zaczęła strzelać do łotrów, a otrzymawszy pomoc rozproszyła ich.

W Ł O C H Y.

(z *Gaz. Warsz.*) *Rzym dnia 22 grudnia.* Przybył z *Tunis* do *Civitavecchia* na własnym swoim statku *Osman* aga, zostający w służbie baszy Egiptu. Bawi w *Rzymie* z 9 osobami składającymi orszak jego, i jak słyhać, chce przyjąć wiarę katolicką. Wymówił się od dowództwa korpusu, który basza egiptowski przeznaczył przeciwko grekom.

Liwna dnia 17 grudnia. Pojutrze wypłynie ztąd okręt z potrzebami wojennymi do *Morei*, i zabierze wielu ludzi, chcących pomagać sprawie greków. Chcą grecy utworzyć legion zagraniczny, mogący być szkołą dla ich wojska, które dotąd słynie z celnego strzelania i osobistego męstwa, a lubo odnosi korzyści w wojnie urywkowej, trudno mu jednak staczać walną bitwę. Z przewyższającą nawet siłą nie może dać odporu jazdzie, nie umiając utworzyć zamkniętego czworogranu. Rada amfiktyonów utworzona, podług dawnego zwyczaju krajowego, postanowiła, iż żołnierze regularni, cudzoziemcy i krajowi, oprócz chleba, mięsa, wina i odzieży, dostawać będą małą płacę. Braknie jeszcze grekom prochu, zwłaszcza działowego, tudzież dział i wszelkich porządków wojskowych. Wojsko ich nie ma dotąd, ani puszkarzy, ani chirurgów.

Listy z *Alepu* pod d. 30 listopada donoszą, iż nie można myśleć o prędkiem ukończeniu wojny z persami, gdyż *Ali Mirza*, najstarszy syn szacha, uchylony od następstwa tronu, chce sobie założyć osobne Państwo; i dla tego nie będzie posłuszny rozkazom oycy, z którym się dawno poróżnił.

W Y S P Y J O Ń S K I E.

(z *Gaz. Warsz.*) *Korfu, dnia 1 grudnia.* *Thomasz Maitland*, naczelny Kommissarz angielski wydał w *Zante* następującą odezwę:

„Lord Kommissarz naczelny i dowódca siły zbrojney Króla Jmci na morzu śródziemnym, oświadcza zadowolenie swoje z skutecznego spokoynie rozbrojenia ludu. Srodek ten był konieczny potrzebny tak dla narodu jak dla rządu. Obecny stan konwulsyyny sąsiedzkiego stałego lądu, natężenie umysłów utworzone przez wypadki zaszłe w *Morei*, a zwłaszcza dążenie nagannych zamysłów kilku osób, stały się istotną przyczyną tych środków ostryżności. Pomyślnie ich skutki, przypisać należy gorliwości i stałości Jenerała *Adam*, dobru sprawowaniu się wojska angielskiego, a, jak Lord Kommissarz chciałby sądzić, i chęci także uludzonego ludu poprawienia swojego błędu i wyrzeczenia się przestępnego zamysłu. Z tego powodu, broń oddaną będzie wszystkim osobom stanu szlacheckiego bez wyjątku, skoro urządzenie wojskowe sposób w tey mierze przepisze. Rząd myśli także zwrócić broń mieszkańcom, którzy dobremi postępkami dowiedli przywiązania swego do rządu, i którym z pewnością broń powierzyć można. Natychmiast więc po uczynionym wyborze, jakiego roztropność wymaga, rozda się im 1000 sztuk broni i t. d.

T U R C Y A.

(z *Gaz. Warsz.*) *Stambuł dnia 11 grudnia.* Po ogłoszonym firmanie W. Sultana względem utrzymania spokoyności i zaniechania morderstw niewinnych chrześcian, panuje tu dosyć dobra spokoynosc. Giełdę kupiecką otworzono i handel znów się rozpoczął.

Z powodu okrucieństw popełnionych w *Smyrnie* w końcu listopada, wysłała tam Porta nowe

go baszę, który przybywszy na miejsce kazał stracić 28 hersztów rozruchów, a tym sposobem przywrócił spokoynosc.

Mimo przedstawień posła angielskiego, dotąd jeszcze nie zapłacono kupcom za zboże, które im zabrano. Dowóz zboża z Egiptu jest mały.

W północney Azji panuje bezrząd. Mieszkańcy gór zbuntowali się i nie chcą płacić Baszy *Turabozanu* wykłego haraczu, nałożonego na chrześcian. Z tego powodu wysłano tam blisko 8000 wojska, które *Turabozan* obległo.

Dnia 13. Słyhać, iż dywan turecki domagał się dnia 30 listopada od posłów austriackiego i angielskiego dozwoleńia mu czasu 30stodniowego do namysłu względem przyjęcia *Ultimatum* rosyjskiego.

196 ort czyli kompanij janczarów, dzieli się na 101 ort zwanych *Jaja-Bays*, 61 *Bolukir*, i 34 *Seymonys*. Pierwsze, którym szczególniej osada twierdz i granice są powierzzone, różnią się od dwóch innych, tém, iż oficerowie ich mogą nosić żółte bity i konno towarzyszyć swojemu *Adze* (Jenerałowi), gdy tymczasem oficerowie innych ort noszą czerwone bity i piechotą za agą iść muszą. Pierwsze orty bywają zawsze użyte do osady najważniejszych twierdz. Orty 60ta, 61wsza, 62ga i 63cia nazywają się *Soldars*, i są wyborem Janczarów. Składają bokową straż Sultana, i nawet podczas pokoju i przy uroczystościach religijnych, są uzbrojone dzidami. Ubiór ich jest bardzo podobny do ubioru gwardyi Cesarzów greckich. Noszą na głowie pozłacany kaszkiet. Orty 64ta, 68ma i 72ga są przeznaczone do dozoru psów i ptaków myśliwskich W. Sultana, lubo monarchowie tureccy od dawna zrzekli się łowów, i nie mają ochoty narażać się na niebezpieczeństwa wojenne.

Od granic tureckich dnia 29 grudnia. Podług najświeższych wiadomości z *Albanii*, grecy pod *Kassandrá* odebrali świeże posiłki, i mieli się posunąć aż do *Pamoni*, o 12 do 15 mil od *Saloniki*. Persowie odnieśli zwycięztwo nad baszą bagdadzkim, który wyszedł przeciwko nim z 50 tysiącami żołnierzy, a wrócił bez wojska i dział. Miasto było w wielkim przestachu. Oczekują tam przybycia Persów.

Wojsko perskie podczas pokoju wynosi 254 000 głów, to jest, 4000 gwardyi, 80,000 żołnierzy nomadzkich, 150,000 milicyi i 20,000 wojska ćwiczonego na sposób europejski. Podczas wojny, łatwo podwoić można liczbę żołnierzy nomadzkich i milicyi. Szach jest zawsze prawie otoczony oficerami angielskimi i francúzskimi. Polityka jego nie jest tak ograniczona jak turecka.

A M E R Y K A P O Ł U D N I O W A.

(z *Gaz. Warsz.*) *Lima dnia 2 sierpnia.* Z trudnością uwierzy Europa, do jakiego stopnia doskonałości w każdym względzie posunęli się obywatele tuteysi. Zdumieni widzimy, jak od czasu oswobodzenia naszego, mieszkańcy rozwijają polityczne systemata, o którychby dawniej wcale nie sądzono, aby mogli o nich nawet pomyśleć. Każdy oddaje tu zupełną sprawiedliwość rozumowi, umiarkowaniu i patriotyzmowi jenerała *St. Martin*, zdobywcy naszego. Posiada on talenta, które czynią go drugim *Washingtonem*, i cnoty, które tylko ziomek dla ziomeków swoich okazać może. Bydź może, iż odezwa jego do kobiet w *Lima*, wzbudziła śmiech w Europie. Tu zaś inaczej to uważano. Chciał tym sposobem oszczędzić rozlew krwi. Kobiety nasze bardziej sprzyjały nowemu systematowi, aniżeli mężczyźni. Wiedział o tém jenerał. Uczynił im zaszczyt, wydając do nich odezwę, i z pewnością polegał na wpływie, jaki każda z nich miała w obrębie domu swego. Skutek okazał, iż się nie zawiódł.

Tymczasowa junta nasza wysłała deputacyą do *Chili*, dla porozumienia się z tamecznym rządem. Zyczylibyśmy sobie, aby Peru i Chili jeden kray składały. Zasłonięni z jednej strony łańcuchem gór niedostępnych, a z drugiej oceanem, bylibyśmy szczęśliwym narodem, gdyż dwie te zapory zabezpieczyłyby byt nasz od obcego napadu i ambicyi własnych rodaków.

Ogłoszenie.

1. W skutek Najwyższego utwierdzenia marea 14 dnia 1821 roku postanowionego o domach gościnnych, restauracyach, kawiarniach, traktyerach i garkuchniach, stosownie do onego, i do Ukazu Rządu Guberni Wileńskiego od 21 zbra za N. 30,805 1821 roku nadestanego. Miasto powiatowe Telsze ogłasza, iż w mieście tym ustanowiono traktyerów dwa do wzięcia kontraktu na utrzymanie traktyeru poosóbno każdego; mocą tegoż postanowienia § 15 dopuszczają się kupcy, miszczanie i włościanie mający świadectwo na prawo handlu, i mający wedle 20 § o dobrej konduicie, i niezadłużeniu się attestata. A więcej podwyższając i do skarbu miejskiego opłatę za wolność utrzymywania traktyeru, otrzyma z Ratusza telszewskiego na herbowym papierze kontrakt na lat 3½ z terminem otworzenia początkowym traktyeru dnia 1 junii 1822 roku, a licytacya odbywać się będzie w terminach, pierwszy dnia 28 januaryi 1822 roku, drugi 20 februaryi, a ostateczny 27 februaryi tegoż roku. Objawia się, aby przystępujący do licytacji każdy potrzebne dowody złożył wedle § 39, oraz kaucyą, która wedle Ukazu Rządu Guberni Wileńskiego wyżey datą zacytowanego, może się opierać na domach murowanych w miastach lub majątkach ziemskich, także może być przyniesiona kaucya w biletach bankowych lub w gotowych pieniądzech w proporcji trzeciej części arędy roczney, niemniej dom powinien być urzędowie oceniony ze świadectwem o swobodności Sądu Gł. zgo Departamentu, w traktyerach których wedle § 34, wolno będzie utrzymywać stół, herbatę, kawę, sprzedaż win, wódek zagranicznych i rossyjskich, wszelkiego rodzaju romu, araku, likieru, pączu, w ogólności wódek ze zboża wedle § 14, ustawy o poborze trunkow, nastojek z tychże wódek wyrobionych, miodu, piwa i portu angielskiego, oraz wyrabianych w Rosyi na sposób angielski, nadto: mieć nie więcej nad dwa bilardey, o dalszych wolnościach i ostróżnościach w kondycjach przed licytacyynych wyrażono będzie, i nadto: chcący zrozumieć całe postanowienie o traktyerach, domach gościnnych, restauracyach, kawiarniach i garkuchniach, może one czytać w każdym czasie w Ratuszu miejskim telszewskim, o czém przez niniejsze ogłoszenie podając Ratusz do powszechney wiadomości; wzywa życzących utrzymywać w mieście Telszach traktyery, aby jawni się na termin wyżej wyrażone, na licytacyę ze wszelką gotowością do sali sądu Ratusza telszewskiego. Dat dnia 3 januaryi miesiąca 1822 roku. Autentycznie podpisali: Prezydujący Bur. Mackiewicz. Klemens Mineyko Radny miasta Telsz. Radny Józef Bubell.

Za zgodność świadczę, Tytułarny Sowietnik, Rządu Guberni. Sekretarz Nowicki.

Wezwwanie sukcesorów.

1. Ponieważ ja niżej podpisany przez dekret magistratu miasta Wilna w dniu 14 marca przeszłego 1821 roku nastaly, i mnie objawiony, przyznany zostałem za jedynego pretensora do majątku po zeszyłym 3ciey gildy kupcu Gabryelu, Jana synie Nowińskim pozostalego: skutkiem więc takowego dekretu przez niniejszą awizacyę wzywam do stannosci przed sądem magistratu Wileńskiego sukcesorów i opiekunów równie zeszyłego Dymitrego Jana syna Nowińskiego, jako we-

dle złożonych przezemnie w Magistracie Wileńskim na sumę rubli 16,115 kopiejek 55 assygacyami dokumentów, mający oną dla siebie rekonoskowana, a nieotrzymujący dotąd zupełney satysfakcyi, aby ciż sukcesorowie gdziekolwiek znajdujący się, w przeciągu sześciu tygodni od daty tey awizacyi z dostatecznymi dowodami do wspomnianego magistratu stawali, i względem nie przysądzonych mnie i pozostawionych rzeczonym dekretem towarów, objawili do kogo one przynależą, w przeciwnym bowiem zdarzeniu na niejawiających się sukcesorów, czy to przez samych siebie, czy to przez opiekunów lub plenipotentów, amissya wieczna w takowym przewodzącym się dziele zapisana zostanie. Iwan Daniłow Balszoy. Wolno drukować. Józef Krzyżanowski P.B.M.W.

Przedaż cegły i wapny.

1. Niżej podpisany podaje do wiadomości, iż jeżeliby kto życzył sobie kupić cegły dużej i małej ręki, dobrze wypaloney i wapny z kamienia polowego, małą czy dużą ilość, niech się zgłosi do aktora cegielni rownopolskiej imieniem Izraela Mejerowicza Zemskier, mieszkającego w domu W. Towiańskiego przy końcu Zarzecza: takowego materiału za poniżną cenę dostać może: Izrael Mejerowicz Zemskier.

Cena produktów na rynkach wileńskich.		Dni Targowe			
		Styczeń			
		Piątek			
		dnia 13			
Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		srebre		assyg.	
		rubl.	kop.	rubl.	kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 14.	Zyta suchego - - - -	—	—	—	—
	— surowego - - - -	10	—	40	—
	Pszonicy ozimey - - - -	17	—	68	—
	— — jarey - - - -	15	—	52	—
	Jęczmienia - - - -	6	—	24	—
	Owsa - - - -	3	30	15	20
	Gryki - - - -	10	—	40	—
	Grochu - - - -	8	—	32	—
	Bobu - - - -	—	—	—	—
	Siemienia lnianego - - -	—	—	—	—
	— — konopnego - - -	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych - - -	13	5	52	50
	— owsianych - - -	4	50	18	—
	— gryczanych - - -	37	98	151	92
Pud Rossyjski.	Loju wolowego surowego	2	25	9	—
	— — — topionego	4	50	18	—
	Miodu przasn. z woskiem	3	55	14	20
	Wosku topionego niebielon.	21	25	85	—
	Świec woskowych białych	25	—	100	—
	— — — — — żółtych	21	25	85	—
	— — — — — przywożnych	4	80	19	20
	— — — — — tu robionych	4	80	19	20
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego - - -	—	15	—	60
	— błotnego - - -	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa -	4	—	16	—
	Soli kuchen bez. gar. lit. 48	—	—	—	—
Od 7 do 15 stycznia	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	30	13	20
	— dubeltowego - - -	6	60	26	40
	Płastwa po parze indyków	1	—	4	—
	— — — — — kur -	—	30	1	20
	— — — — — gęsi -	—	70	2	80
	— — — — — kaczek -	—	40	1	60
	Chleba razowego funt 1	—	1½	—	6
	— — — — — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1 - - - -	—	3½	—	14
	Wódki garniec 1 - - -	—	64	2	56

Wilno, dnia 18 Stycznia 1821 Roku v. s.

P o z e w.

3. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnego całą Rosyą etc. etc. etc.

Pozew edyktałny przed sąd taxatorsko exdywizorski remissą sądu głównego cywilnego witebskiego departamentu w roku niniejszym 1821 maja 31 dnia nastąpił przeznaczony, czynność sobie przyporuczoną, stosownie do awizacyow w dobrach Iwanowie w gubernii białorusko witebskiej, w powiecie newelskim położonych, w dniu 3 stycznia następnego 1822 roku kontynuować i oczywiście rozstrzygać mający, z powództwa Urodzonego generała leytnanta i kawalera orderow Alexandra Lwowa syna Woynowa: zeszytych porucznika gwardyi i kawalera Grzegorza Jana syna Michelsona i siostry jego Heleny z Michelsonow Baronessy do Rozen naturalnego successorsa, Urodzonym tajnemu sowietnikowi kawalerowi orderow Grzegorzowi Włodzimierzowi synowi Grafu Orłowemu, successorsom tajnego sowietnika kawalera orderow Alexandra Symona syna Chwostowa, vice-admirałowi i kawalerowi Dimitrowi Mikołaja synowi Sienawinu, byłym popieczytelom, generałowi Janowi Czerniszewu, Nowickiemu, Rokickiemu, hrabiemu Miłoradowiczowi, Sysojewu, rzeczywistemu stanu radcy i kawalerowi Derabinu, generał majorowi i kawalerowi Alexemu Kopjewu, generał majorowi Siergiuszowi Niepeycynowi, generałowej od kawalerii damie orderu świętej Katarzyny, Szarlocie Michelsonowej, w pierwszym zanięciu stanu radczyni Tieleżnikowej a dziś radczyni dworu Szuminoy, pułkownikowi i kawalerowi Hernbrossowi, radcy dworu i kawalerowi Janowi Rogińskiemu, i kolegialnemu asessorowi i kawalerowi Isteyusztralu, 10tej klasy Piotrowi Ławrowu, radcy dworu i kawalerowi Reno, radczyni dworu Sańkowskiej, radcy dworu i kawalerowi Małaskiemu, radcy kolegialnemu Pawłowi Siemionowu, pułkownikowi i kawalerowi Ewgeniuszowi Nazimowu, successorsom porucznika Jana Hardynina, gubernialnemu sekretarzowi Ziezinlinu, Demetriuszowi Pawlinowskiemu, kolegialnemu asessorowi Gustawowi Lerchowi, kommercyi sowietnikowi, Pertsewi, sanktpetersburskim kupcom Jehermanowi, Czyrkowi, Hinsu, i Pillo, Sanktpetersburskim krawcom Kralu Wenheren, Hrybanowu i Soltykowu, Wielkołućkiemu kupcowi Abramowi Safanowu, Wielkołućkiemu mieszczaninowi Jakubowi Tanson, Starozakonny: Orłkowi Luryi, Leybie Mosarskiemu, Dawidowi Iluskiemu, Wulfowi Faybiszwiczowi, Chaninu Chaimowi Saphirowi, Mowszy Pomrowskiemu, Abelowi Leybowiczowi Jofa, regentowi Ignacemu Brodowskiemu, Teodorowi Karlsonowi, Jakubowi Derengowi, Eufrozynie Skoropatskiej, marszałkowi powiatu newelskiego Mikołajowi Szyszkowi, b. marszałkowi powiatu newelskiego Antoniemu Bohomolewici, chorążemu powiatu newelskiego Leonowi Krupieniczowi, Maryi z Peresipinów pierwo Chrzanowskiej dziś porucznikowej Łosowskiej, successorsom zeszyłego radcy dworu Chrzanowskiego w assistencji ich opieki, successorsom zeszyłego generała Hurki, porucznikowi Julianowi Łosowskiemu, majorowej Annie Surawcowej, Antoniemu Korbutowi, Ehoru Pawłowemu, starozakonnemu Hercelowi Papiernowu, Ottonowi Eisen, grafowi von Mellin, baronowi Unhernsternberchowi, Edwardowi Hastuchowi, porucznikowi Pawłowi Jeybożakowi, Pawłowi i Annie Mackiewiczowi, Annie Antoniego i Annie Jana córkom Niepokoyczekim, Ruży matce i Katarzynie córce Hulewiczowej i Hulewiczównie, podądkom ziemstwa newelskiego, Józefowi Łassowskiemu i Antoniemu Kasperowiczowi, praporszczykowi Zoldowskiemu, starozakonnemu Ickowi Rozenkop Sienkowskiemu, Bazylemu Hlaholewskiemu, radcy dworu Pawłowi Sztokmarowi, porucznikowi Ignacemu Zienowiczowi, doktorowi medycyny Wachowi, pułkownikowi i kawalerowi Luru, hrabiemu Sołohubowi, wszystkim byłym opiekunom dóbr Iwa-

nowa po zeyściu Grzegorza Michelsona, wszystkim urzędnikom ziemskim newelskim, którzy opisywali po zeyściu Grzegorza Michelsona i siostry jego Baronessy de Rozen pozostały ruchomy majątek jako też i tym, którzy nad całością takowego majątku czuwać z urzędu byli obowiązani, oraz wszystkim jakikolwiek związek i stosunek z masą dóbr po Michelsonowskich mającym, przy odwołaniu się do pozwu edyktałnego w roku niniejszym junii 21 dnia przed aktami ziemskimi powiatu newelskiego urzędownie zeznanego i przez Gazetę Kuryera Litewskiego trzykrotnie opublikowanego, niemniej wszelkich dowodów na sądzie taxatorsko exdywizorskim złożyć się mających: o to iż co generał leytnant Woynow stopniem successyi po zeszyłym Janie głównym komenderującym oycu Grzegorzowi, poręcznikowi leyb, gwardyi synie Michelsonach i Helenie z Michelsonow Baronessie de Rozen, dostawszy dobra Iwanowo z folwarkami i attynencyami Worozeyki, Bierezowo, Rudnia Komszańska, Kołoszyno, Łysohorie, Dymowo, Moszyno, Siemionowo, Trochalewo, Bujakowo, Pietrakowo, Żelnabojewo, i Pahlino z attynencyą w gubernii białorusko-witebskiej w powiecie newelskim leżące, a przez zeszyłego Grzegorza Michelsona ciężarami tak, skarbowemi jako też, partykularnemi, w części rzetelnemi a w większej nielegalnie nastaleni obarczone, a nakoniec przy ostatnich dniach życia już nieprzytomnie działającego nieprawym testamentem przez ołaczające osoby wystaranym obciążone; w celu uiszczenia się prawdziwym wierzytelom i odparcia osob nielegalne nastanie dokumentow i różnego tytułu tranzaktow mających, a na tychże dobrach opierających, przedsięwziął te dobra dla jednoczasowej ze wszystkiemi rozprawy oddać pod sąd wieczystey taxy i exdywizyi, skutkiem zapisanego w tym celu w sądzie głównym cywilnego departamentu witebskiego oświadczenia i wyniesionych zapozowow tak z wierzytelami i pretensorami, jako też byłymi popieczytelami i opiekunami, którzy jak zarządzali majątkiem, jakie wybierali przychody, jakie robili z wierzytelami prawnymi i nieprawymi układy, generał Woynow żadnego w miejscowym archiwum śladu niewidzi, którzy dotąd z tego wszystkiego nieobliczyli się i zabranych z sobą papierow, rejestrow, tabell, powymienionych lub zapokojonych obligow, wydawanych kwietacyow, do odparcia zbocznych poszukiwań dziś konieczno potrzebnych nie złożyli, niemniej z temi, którzy tak w biegu życia Grzegorza Michelsona jako też i po zeyściu jego, kosztowne sprzęty pod różnemi pozorami zajęli, równie też z byłymi tych dóbr rządcaami, co dotąd nie obliczyli się z swych obowiązkow, z debitorami wszelkiego rodzaju, oraz damą orderu jenerałową Michelsonową, co pomimo przeyscia na dobra kurlandskie, pomimo wydanych wieczystych kwietacy i zrzeczeń, zajęła folwark znacznych dochodow, pobiera z niego nienależne do niej korzyści i jeszcze ogromne sciele do pozostałej massy pretensye uzyskał z sądu głównego cywilnego witebskiego departamentu w roku bieżącym maja 31 dnia na sąd taxatorsko exdywizorski remissę, przez którą załeczone ażeby tenże sąd zjechawszy do fundum dóbr Iwanowa, wszelkie wzajemne pretensye, z jakiegokolwiek bądź źródła wypływające, poszczególnie rozpoznał nieprawie znikczemnił, summy niewolnie adobyte i do dokumentow obligacyynych wprowadzone od summ rzetelnie do massy wsieklých odłączył, a po umorzeniu powodem młodości i niedoświadczenia zeszyłego Grzegorza Michelsona na nim wystaranych: rzetelnie, w nastaniu niepomówione, od ilości rękodayney nieumnożone, i przysięgą, że istotnie do massy wsieklých wsparte, na schedach wydzielić się mających zabezpieczył, od byłych popieczyteli szczegółowego obliczenia się z każdej ich czynności zapotrzebował, to co istotnie poszło na korzyść, u-

trzymanie i powiększenie masy, na teży masie oparł. Co zaś niewieszło do niej, co z wybranych dochodów w ręku plenipotentów popieczyteli zostało, lub przez opuszczenie walor masy zniżyło, do zwrótu dla jenerała Woynowa wskazał i na dobrach popieczyteli oparł i zabezpieczył. Podobnież od opiekunów i byłych rządów, jako też osób sądowych do szczególnego czuwania nad całością pozostałej po zeyściu Grzegorza Michelsona kosztowney ruchomości obowiązanych, dostatecznego obliczenia się i pojaśnienia upomniał się i całość zniżoney masy przywrócił. Akta z potrzeby wywiązać się mające wyexpediował dłużnikow masy do uiszczenia się obowiązali, na niestawiających wieczną ammissyą zapisał i nie bez rozwiązania nie zostawił. Skutkiem więc takowey remissy i zakreślonych w niej prawideł, za uprzedzonym ze strony jenerała Woynowa edyktałnym pozwem, gdy sąd taxatorsko exdywizorski od dnia 21 miesiąca julii czynność sobie przyporuczoną w dobrach Iwanowie rozpoczął i gdy dla oczywistego rozwiązania wszystkich wzajemnych dopominków wskazany termin dnia 3 nowembra, na dzień 3 januaryi następnego 1822 roku ukazem sądu głównego cywilnego departamentu przeniesionym został, jenerał Woynow powtarzając swoją żalobę wszystkie interesowane strony, i jakikolwiek związek z masą dóbr po Michelsonowskich mające, na blisko rzezonny termin do oczywistey rozprawy po raz ostatni pozywa, do zatwierdzenia wszelkich dowodów jakie w obronie masy i w wyświeetleniu z krzywdą publiczney wiary wymożonych dokumentów złożone będą, do odłączenia summ rękodaynych rzetelnie do masy w iętklych od summ niewolnie zdobytych, lub przez połączenie żarzą zwiększonych, do przyjęcia szczegółowego obliczenia się z byłemi popieczytelami opiekunami rządami i urzędnikami ziemskimi, do strzeżenia całości po zeyściu Grzegorza Michelsona obowiązanych, a co tylko nienależnie zrekognoskowanym, opuszczonym lub roztrwonionym zostało, wszystkiego tego na dobrach tych osób, które się winnemi okazały oparcia i zabezpieczenia, do zniecznienienia nielegalnego w nastaniu testamentu Grzegorza Michelsona, również też do zniecznienienia wszelkich wbrew rzetelności i uprzednich opisów, pretensyi jenerałowey Michelsonowey, do uznania aktów z popieczytelami, opiekunami, rządami z kim potrzeba ukaże, jako też komportacyi rozebranych i w zastawę rozdanych ruchomości pod karami sprzeciwięstwa i obowiązkiem przysięgi na wierności do wskazania należności massie przychodzący się tak na stawających jako i niestawających debitorach. Do uwolnienia masy od obligow nie przez Grzegorza Michelsona, lecz przez inne osoby z ewikcyi na dobrach Iwanowie powydawanych, zwłaszcza gdy wydawce onych nie przekonają że wzięte summy za temi dokumentami obciążone na rzecz zeszyły Baronesy de Rozen zostały, do rozciągnięcia ammissyi na wszystkich niestawających, i nakoniec do uzupełnienia wszystkich prawideł remissy sądu głównego wskazanych, po uzupełnieniu zaś onych, po zalokowaniu rękodaynych wierzytelich na schedach wyznaczyć się dla nich mających po rozciągnięciu wieczney amissy na wierzytelich niestawających, po rozwiązaniu wszelkich wzajemnych pretensyi, po wskazaniu na dłużnikach z jakiegokolwiek względu massie do odpowiedzi uległych a niestawających poszukujących się należności i zwrótu kosztów prawnych, zabezpieczenia dla jenerała Woynowa pozostałej części funduszów od wszelkich nadal przypytań i odpowiedzialności i tego wszystkiego sądenia, co w ciągu sprawy dowodzonym będzie z wolnością w każdym czasie wyniesienia nowej żaloby.

Roku 1821 mca nowembra 29 dnia Wożny niżej własną ręką podpisany świadcze, iż takowy Edyktałny Pozew w sprawie JW. jenerała leytnanta i kawalera orderow Alexandra Lwowa syna Woynowa przed sąd taxatorsko exdywizorski

za remissą sądu głównego cywilnego witebskiego departamentu w dobrach Iwanowie od 21 julii rozpoczęty i kontynuujący się powszystkie wyrażone w nim osoby i jakikolwiek związek z masą dóbr po Michelsonowskich mające, a z nazwisk dotąd aktorowi sprawy nieznane wyniosłem, o terminie stawania na dzień 3 januaryi następnego 1822 roku i aż do oczywistey i do całkowitego oddania do namowy sprawy obwołałem, nakoniec dla wiadomości wszystkich, kogo tylko takowy sąd taxatorsko exdywizorski, zajęć i interessować może i powinien, niniejszy Edyktałny Pozew przez Gazety krajowe ogłosić postanowiłem. Jan Goyzewski Wożny Powiatu Newelskiego.

Roku 1821 mca nowembra 29 dnia. Przed aktami ziemskimi powiatu newelskiego stanąwszy osobicie JP. Jan Goyzewski Wożny powiatu newelskiego kwit swój relacyyny wyniesionego pozwu przed sąd taxatorsko exdywizorski w sprawie JWJPana jenerała leytnanta i kawalera Alexandra Lwowa syna Woynowa, powszystkie w nim wyrażone jakikolwiek związek z masą dóbr po Michelsonowskich mające osoby urzędownie zeznał. Przyjąłem Nestor Zabłocki Ziemski Ptu Newelskiego Regent.

Roku 1821 mca gbra 29 dnia. Takowy pozew wolno jest massie po Michelsonowskiej podać do Gazet Kuryera Litewskiego. Alexander Potrykowski Podsedek Ziemski Ptu Newelskiego.

Ogłoszenie.

3. Rząd Gubernski Litewsko-Wileński ogłasza, iż w skutek Naywyżey utwierdzoney na dniu 14 marca 1821 roku opinii Rady Państwa i postanowienia o domach gościnnych, traktyerach, Restauracyach, Kawiarniach, i garkuchniach, wypuszczać się będą w mieście Rosieniach w arędowną dzierżawę od 1 junii 1822 do 1 januaryi 1825 roku dwa traktyery z publiczney licytacyi we trzech terminach: 26, 30 januaryi, oraz 6 Februaryi teraż. 1822 roku w Rossieńskim Ratuszu odbywać się mającey. Do jakowego zadzierżawienia, dopuszczają się kupcy wszystkich trzech Gildii, mieszczanie i handlujący włościanie mający ustanowione świadectwo na prawo handlu. Życzący zatem takowe Traktyery utrzymywać, obowiązani jawić się dla licytacyi w powyższych terminach do Rossieńskiego Ratusza z dostatecznemi ewikcyami, zawierającymi się w domach murowanych w miastach położonych, w nieruchomych majątkach, pieniężnych w gotowiznie summach i bankowych biletach, z dołączeniem o swobodności domów i nieruchomości majątków świadectw Sądu Główn. z Departamentu, a na domy i prawney ocenki, aby każdy z tych życzących przedstawił do Rady oraz z przedstawieniem atestatów, kupiec i mieszczanin od mieyskiego Głowy i mieyskiej starszyny, cechowy gdzie jest cech od rzemieślniczego Głowy i starszyny, włościanin skarbowy od swej Zwierzchności, a obywatelski od swojego dziedzica lub zarządzającego; a takowe atestaty powinny zawierać w sobie, że ten komu się ony wydaje jest dobrej konduity, nie notowany w złych postępках i nie karany, oraz Skarbowe i do gromad należące powinności regularnie wypełnia, 1822 roku mca januaryi 10 dnia.

Przedaż Kocza.

3 Na Sawicz ulicy w domu JW. Römera znajduje się do przedania kocz nowy za pomierną cenę o którym zarządzający tym domem da informacyą.

Wilno dnia 18 Stycznia 1822 Roku v.s.

Dziennik Wileński na miesiąc styczeń roku teraźniejszego zawiera rzeczy następujące: Uwagi statystyczne nad siódmą rewizją ludności w cesarstwie rosyjskiem p. P. C. T. *Hermann*. (z tablicą) Wiadomość o życiu i pracach uczonych Ignacego Oldakowskiego p. J. D., Osędziach i adwokatach w Anglii p. Michała Balińskiego Podróże Jana Ludwika Burckhardta w Nubii. Domysły o więzach, które od potomności przejdą przekład Ignacego Szydłowskiego. Natchnienie, oda P. Lebrun, przekład Ignacego Szydłowskiego. O kometach. O wulkanie na księżycu. O samowolnem ulatnianiu się merkuryusza. O gradzie z jądrem metalicznym. O szczególnym produkcie, znalezionym po uderzeniu piorunu w kupę siana. Rok meteorologiczny, 1821, w Wilnie. O dzwonię nurkowym Nowe doświadczenia rac Kongrewa. Niektóre doświadczenia i uwagi P. Humphry Davy, nad rozwijaniem zwojów w rozwalinach Herkulanum. Opisanie nowej maszyny do bielenia i prania płótna, bielizny, bawełny, szmatow na papier, (z ryciną) Uwagi nad trybem właściwym wykładania architektury po szkołach głównych przez Karola Podczaszynskiego. O wymiarze stopniów w cesarstwie rosyjskiem. kosztem uniwersytetu dorpachkiego. Cesarskie towarzystwo gospodarstwa wiejskiego w Moskwie. Szkoła wzorowa wzajemnego uczenia dla dziewcząt w Petersburgu. Akademia umiejętności w Monachium. Towarzystwo jeograficzne w Paryżu. Gabinet szczególny literatury i sztuk w Paryżu. O kropkach płynnych, zdarzających się w kamieniach twardych. Nowe sposoby rozpuszczania złota, Platyny. Machina do robienia cegieł wynalazku P. Chomas. Nowa teoria stosu Volty. Sympiometr. Krjuometr. Nowy wilgociomierz. Tęcza białego koloru. O ciepłe promieni księżyca. Agaty sztuczne. O liczbie gatunków znajomych istot żyjących. Grad muszlowy. Zodyak denderski. Nowe dzieła polskie.

Tygodnik Wileński.

Dnia 15 t. m. wyszedł z druku *Ner i Tygodnik Wileński*, w którym są następujące materje: Początek Sarmatów, podług Herodota z dzieła Segura, z fran. pr. J. Bychowca, Wiadomość o *Mehemecie*. Ali Baszy, wice królu egipskim i Alinie jego siostrze, zmarłej sułanką *Walidą* w Konstantynopolu, roku 1817 z fran. p. X. M. Olszewskiego. Wiadomość o dyamentach, z francuzkiego p. A. Z. Poezya: Dumanie nieszczerliwego. Dwa tryolety do Julki.

Zgubiony woreczek.

1. Dnia 15 teraźniejszego miesiąca pewna osoba wychodząc z łoża z teatru upuściła woreczek zielony sofianowy ze stalowym tancużkiem, w którym była lornetka wartująca osiem dukatów, pieniądze stary w papierku zawinięty, osm rubli srebrnych, chustka, i flakonik, jeżeli kto ze służących podjął takowy woreczek, niechaj ony odniesie do Redakcyi gazety, a w nadgodzie zatrzyma sobie osiem rubli.

Barany hiszpańskie.

1. We wsi Asserewiczach mińskiej gubernii Rzeczyckiego powiatu przy płynieniu rzeki Dniepru, niżej miasteczka Łojowa, jest do sprzedania Hiszpańskich Baranów sztuk 120, a z tych po wyborze najlepszych sztuk 160. Jeśliby kto żądał one kupić, niech się zgłosi do aktora wsi Asserewicz lub w teyże wsi umocowanego na sprzedanie onych baranów. Szlachcic J. Staszkowski.

Wezwanie sukcesorów.

1. Za remissą ziemską powiatu upitskiego, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozbiór sprawy konkursowej, między W. Stanisławem Bobanem b. sędz. gran. upit. a jego wierzycielami i pretensorami przeznaczony, w majątku tegoż W. Bobana Linzowcu w powiecie upit. położonym zebrany;

po ułatwieniu kwestii akcesoryjnego stopniowi właściwych, przez wyrok na dniu 16 grudnia 1821 roku ogłoszony, termin powtórnego ostatecznego zjazdu w dniu 1 maja idącego 1822 roku postanowił, a że stosownie do praw amissia niejawionych pretensji zapisana być musi: przeto wszyscy jakiegokolwiek bądź stosunki do majątku pod rozdział idącego mieć mogący, o niniejszym konkursie i powyższym terminie stawania w Sądzie Zjazdowym Exdywizorskim przez tę trzykrotną w *Kuryerze Litewskim* awizacją zawiadamiają się. Jan Olechnowicz Ziem. upit. i exd. Prezydent, Augustyn Kordzikowski sędz. upit. exd. Józef Wołk sędz. ziem. upit. exd. Jan Jasiński regent.

P o z e w.

3. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY Mości Samowładnego Całą Rosyją etc. etc. etc.

Pozew Urodzonym Janowi Norwidowi b. sędziemu prezydującemu ptu borysowskiego debitorowi, Rafałowi Węclawowiczowi podkom. rzeczykiem fundusz dłużnika utrzymującemu, Bazylemu Iwanowiczowi Krasno-Milaszewiczowi aktualn. tajnemu sowietnikowi i kawalerowi, JO X. Jmci Franciszkowi Sapiezie, tajnemu sowietnikowi i kawalerowi, Wojewodziniey Chmarzyney, marszałkowi Chmarze, marszałkowi Bułhakowi, marszałkowi Swiężyńskiemu, marszałkowi Antoniemu Wańkowiczowi, rotmistrzowi Kazimierzowi Juchnowskiemu, porucznikowi Janowi Mackiewiczowi, za dług z obliżu generała Grabowskiego, Helenie z Kuncewiczow Aramowiczowej, prezyd. Kasprowi Skirmuntowi, successorom Adama Skirmunta podkomorzego, Pawłowi Januszewiczowi, Józefowi Milkiewiczowi dworzaninowi, Bonifacemu Krassowskiemu, Joachimowi Mokrzeckiemu, Łapinkiewiczowi kol. ass., Barbarze z Kamińskich Szumskiej, Bobrowiczowi komor., Szatałowemu horod. borys., Bogdaszewskiemu deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu porucznikowi, Wołkowi kapitanowi, Galimskiemu chorążemu, Słwińskiemu, Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonnym Lozerowi, Leybkowi i Ickowi Hezelowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich successorom czyli przelew mającym, gdziekolwiek zamieszkałym, z instancyi Urodzonego Władysława Zawadzkiego przed sąd Główny gubernii mińskiej Departamentu 2go spraw cywilnych, wynosi się odzownie do uczynionego w dacie 1815 roku marca 6 dnia w aktach ziemskich mińskich w imieniu obżal. Jana Norwida na taxę i exdywizją oświadczenia w rzeczy o to: iż obżalny Norwid nabywszy od Senatora Krasno-Milaszewicza trzecią część dóbr Dokszyce w powiecie borysowskim położonych, i takowe za intromissją w roku 1810 styczni 7 dnia w aktach ziemstwa borysowskiego urzędowanie zeznaną z folwarkiem Wasilewsk, późniey Norwidpołem nazwanym, z wsiami Torhunami, Trusami i Zaborzem, z poddaństwem w onych podług skarbowey rewizyi dusz płci męskiej 251, znajdującym się, po oddzieleniu i odkopcowaniu od dóbr Dokszyce do dziedzictwa swego prawnie obąwszy, do roku 1813 mając w swym władaniu, nie zostawiłbyś na tych dobrach żadnego długu, gdyby interessa żony jego Kazimiry z Węclawowiczow Norwidowej do obciążenia nie były przyczyną: zeszła bowiem z Węclawowiczow Norwidowa, mając od matki swojej Eleonory z Horwatow Węclawowiczowej wydany oblig w posagu na złotych 100,000, była nadto successorką czwartey części dóbr oyczystych Peretrutowicz w powiecie rzeczyckim położonych, i do dósćcia onych obżalnemu Norwidowi wydała plenipotentcyą, z motą zaciągania długów, skutkiem czego obżalny Norwid, jako plenipotent żony swojej, zaciągał na interessa długi, z których taż żona

użytkowała. Po zeyściu zaś żony swojej obżałny Norwid wydając się z kraju i wydając matce teyże żony Ur. Węclawowiczowey na folwark Norwidpol w summie złotych 150,000 zastawne prawo, dla wiadomości wniósł tylko takowe do akt, lecz onego nieprzyznał urzędownie z przyczyny, iż żadney na to prawo nie odebrał summy, ponieważ zeszła Węclawowiczowa przyjęła obowiązek spłacenia wszystkich długów, i na to wydała obżałnemu własnoręczny rewers, obowiązujący razem Norwida do przyznania podług ustaw krajowych urzędownie prawa i wydania inwentarza wtenczas, gdy kredytorowie przez Węclawowiczową usatysfakcyonowani zostaną, którego rewersa obżałny Norwid dla ułożonego z Ur. Węclawowiczową kondyktu dotąd do akt niewprowadził, i skutkiem tak zmownego prawa zastawnego po zeyściu Ur. Węclawowiczowey obżałny Rafał Węclawowicz syn, dobra Norwidpol dla zmowności z obżałnym Norwidem niby dzierżawiąc, Ur. Norbertowi Podbipięcie od satysfakcyi kredytorow osłania. Gdy mocą plenipotencyow zeszłej Norwidowey zaciągnięte długi z funduszu jej tak summy złotych 100,000 od Ur. Węclawowiczowey opisem obligacyynym, po zeyściu jej przy matce pozostałem zapewnionej, jako z czwartey części dóbr Peretrutowicz, delator przeto mając przez obżałnego Norwida z mocy plenipotencyow zeszłej Norwidowey pożyczoną sumę i nie mogąc dla uczynionego oświadczenia wyżej datą wspomnionego, po którym mimo wyniesionych przez tegoż Norwida po żalującego i wszystkich swoich wyżej cytowanych kredytorow pozwu, gdy żalujący żadney dotąd nie uzyskał satysfakcyi i bez powołania dalszych tychże współ kredytorow do Exdywizyi dōyść oney nie może. pożywa przeto obżałnych w próbach przeznaczenia tacy i exdywizyi dóbr Norwidpo a przez powyższe oświadczenie dla satysfakcyi kredytorom oddanych, oraz części dóbr Peretrutowicz i dalszych sumin do funduszu zeszłej Norwidowey należnych, nakazania uzyskania skarbowych poszlin od utrzymującego te dobra, jeśli by do tych czas uzyskane nie były, wyznaczenia na te akta urzędników, przepisania reguły, aby fundusze tak obżałnego Norwida, jako też zeszłej żony jego były zlikwidowane, i satysfakcyja tak z folwarku Norwidpola na exdywizyą poświęconego, jak oraz z majątku zeszłej Norwidowey dóbr Peretrutowicz domierzona została, ku czemu zobowiązania do komportacyi obżałnego Norwida wszelkich na krzywdę kredytorow z Ur. Węclawowiczową opisow, o dopełnienie zarazem ich kognicyi, oraz z posiadanych funduszow kalkulacyi i weryfikacyi, zasadzenia expensow prawnych, i o to co przy sprawie żądanym będzie.

Roku 1821 miesiąca xbra 23 dnia. Woźny niżej podpisany świadczę, iż tego pozwu autentycznego kopije zgodne z oryginałem, z instancyi W. Władysława Zawadzkiego JOO. JWW. i WW. a mianowicie Janowi Norwidowi byłemu sędziemu prezydującemu ptu borysowskiego debitorowi, Rafałowi Węclawowiczowi podkomorzemu rzeczywickiemu fundusz dłużnika utrzymującemu, Bazylemu Iwanowiczowi Krasno-Miłaszewiczowi aktualnemu tajnemu sowietnikowi i kawalerowi, Xieciu Franciszkowi Sapiezie tajnemu sowietnikowi i kawalerowi, Wojewodziniey Chmarzyney, marszałkowi Chmarze, marszałkowi Bułhakowi, marszałkowi Swiężyńskiemu, marszałkowi Antoniemu Wańkowiczowi, rotmistrzowi Kazimierzowi Juchnowskiemu, porucznikowi Janowi Mackiewiczowi, Helenie z Kuncewiczow Aramowiczowey, prezydentowi Kasprowi Skirmuntowi, successorom Adama Skirmunta podkomorzego, Pawłowi Januszewiczowi, Józefowi Milkiewiczowi, Bonifacemu Krassowskiemu, Joachimowi Mokrzeckiemu, Łapinkiewiczowi Kollegskiemu Assesorowi, Barbarze z Kamińskich Szumskiej, Bobrowiczowi Komornikowi Szatałowemu horodniczemu Borysowskiemu, Bogdaszewskiemu Deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu Porucznikowi, Wołkowi Kapitanowi, Galimskiemu Chorążemu Sliwińskiemu, Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonemu Leyzerowi, Leybkowi i Ickowi Herelowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich successorom czyli przelew mającym, z przyczyny nieznaydowania się W. Norwida w kraju i niewiadomości o zamieszkaniu jego kredytorow, oczewisto do drzwi Sądowych Mińskiego Głownego Sądu drugiego Departamentu, dla ogłoszenia w gazetach przed Sad Główny Miński tegoż drugiego Departamentu podałem. U tey relacyi podpis Woźnego takowy Alexander Lednicki Woźny Ziem. Ptu Mińskiego. Jakowa relacya po zeznaniu JPana Woźnego jest do ksiąg Ziemskich Potocznych Pttu Mińskiego wpisana, że z nich i ten wypis tegoż czasu pod pieczęcią urzędową Ziemską Pttu Mińskiego stronie rekwirującej jest wydan

rysowskiemu, Bogdaszewskiemu deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu porucznikowi, Wołkowi kapitanowi, Galimskiemu chorążemu, Sliwińskiemu, Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonnym Lozerowi, Leybkowi i Ickowi Heselowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich successorom czyli przelew mającym, z przyczyny nieznaydowania się W. Norwida w kraju i niewiadomości o zamieszkaniu jego kredytorow oczewisto do drzwi sądowych minskiego Głównego sądu 2go Departamentu dla ogłoszenia w gazetach przed sąd Główny minski tegoż 2go Departamentu podałem. Alexander Lednicki Woźny Ziem. Ptu Miń.

Roku 1821 xbra 23 dnia. Na Urzędzie Jego IMPERATORSKIEY Mości ziemskim powiatu minskiego stanawszy osobiście JPan Woźny wyżej wyrażony takową relacyą zeznał, i to swe zeznanie w protokule aktykacyow i zeznań własną ręką podpisał. Przyjąłem i że jest w xiegach świadczę. L. Bartoszewicz Regent.

Wypis z xiąg ziemskich potocznych powiatu mińskiego.

Roku 1821 miesiąca decembra 23 dnia. Na Urzędzie Jego IMPERATORSKIEY Mości ziemskim powiatu mińskiego, stanawszy osobiście JPan Woźny niżej wyrażony, relacyą podanego pozwu zeznał i to swe zeznanie w protokule aktykacyow i zeznań własną ręką podpisał, które wyrazy takowe: 1821 miesiąca decembra 23 dnia Woźny niżej podpisany świadczę, iż tego pozwu autentycznego kopije zgodne z oryginałem z instancyi W. Władysława Zawadzkiego JOO. JWW. i WW. a mianowicie Janowi Norwidowi b. sędziemu prezydującemu ptu borysowskiego debitorowi, Rafałowi Węclawowiczowi podkomorzemu rzeczywickiemu fundusz dłużnika utrzymującemu, Bazylemu Iwanowiczowi Krasno-Miłaszewiczowi aktualnemu tajnemu sowietnikowi i kawalerowi, Xieciu Franciszkowi Sapiezie tajnemu sowietnikowi i kawalerowi, wojewodziniey Chmarzyney, marszałkowi Chmarze, marszałkowi Bułhakowi, marszałkowi Swiężyńskiemu, marszałkowi Antoniemu Wańkowiczowi, rotmistrzowi Kazimierzowi Juchnowskiemu, porucznikowi Janowi Mackiewiczowi, Helenie z Kuncewiczow Aramowiczowey, Prezydentowi Kasperowi Skirmuntowi, successorom Adama Skirmunta Podkomorzego, Pawłowi Januszewiczowi, Józefowi Milkiewiczowi, Bonifacemu Krassowskiemu, Joachimowi Mokrzeckiemu, Łapinkiewiczowi Kollegskiemu Assesorowi, Barbarze z Kamińskich Szumskiej, Bobrowiczowi Komornikowi Szatałowemu horodniczemu Borysowskiemu, Bogdaszewskiemu Deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu Porucznikowi, Wołkowi Kapitanowi, Galimskiemu Chorążemu Sliwińskiemu, Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonemu Leyzerowi, Leybkowi i Ickowi Herelowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich successorom czyli przelew mającym, z przyczyny nieznaydowania się W. Norwida w kraju i niewiadomości o zamieszkaniu jego kredytorow, oczewisto do drzwi Sądowych Mińskiego Głownego Sądu drugiego Departamentu, dla ogłoszenia w gazetach przed Sad Główny Miński tegoż drugiego Departamentu podałem. U tey relacyi podpis Woźnego takowy Alexander Lednicki Woźny Ziem. Ptu Mińskiego. Jakowa relacya po zeznaniu JPana Woźnego jest do ksiąg Ziemskich Potocznych Pttu Mińskiego wpisana, że z nich i ten wypis tegoż czasu pod pieczęcią urzędową Ziemską Pttu Mińskiego stronie rekwirującej jest wydan

Zgodno z Xiegami Leonard Bartoszewicz Z. P. M. Reient

Roku 1822 miesiąca januaryi 7 dnia Takową Cytacyą pozewną Redakcyja Kuryera Litewskiego może umieścić w druku świadczę Józef Naborowski Grod. Wileń. Pisarz.

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatr y.	Odmiana w powiek.
	dnia 16 średnia	27 cal. 6,69 lin.	- 3,08 stopni	Poludn. Zachod.	Pochmurno
	dnia 17 średnia	27 - 4,03 -	+ 1,5 - -	Poludn. Zachod.	Odwilż
	dnia 18 godz. 8	27 - 5,4 -	+ 1, - -	Poludn. Zachod.	Pochmurno